

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Τετάρτη 19 Απριλίου 2017
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Και αφού μίλησαν ανάγκασαν τον λαό να επικυρώσει την πρόταση. [71.2] Στέλνουν επίσης και στην Αθήνα αμέσως πρέσβεις για να εξηγήσουν σχετικά με όσα είχαν συμβεί ότι τους συνέφερε και για να πείσουν αυτούς που είχαν καταφύγει εκεί, να μην κάνουν καμιά εχθρική ενέργεια για να μη υπάρξει καμιά αντεκδίκηση.[72.1] Όταν λοιπόν έφτασαν στην Αθήνα, οι Αθηναίοι αφού συνέλαβαν και τους πρέσβεις ως υποκινητές στάσης και όσους έπεισαν (οι πρέσβεις),τους συγκέντρωσαν για ασφάλεια στην Αίγινα. [72.2] Στο μεταξύ όμως αφού ήρθε στην Κέρκυρα ένα κορινθιακό πλοίο και Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις αυτοί από τους Κερκυραίους που ήταν κύριοι της πολιτικής κατάστασης επιτίθενται εναντίον των δημοκρατικών και αφού πολέμησαν τους νίκησαν.

B1α. Οι Κερκυραίοι ολιγαρχικοί έπειτα από τη δολοφονία των δημοκρατικών προέβησαν σε κάποιες ενέργειες οι οποίες ήταν αντιφατικές. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με όσα παραθέτει ο ιστορικός, συγκάλεσαν τη συνέλευση του λαού («**ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους**») προκειμένου να ανακοινώσουν ότι όλα όσα είχαν διαδραματιστεί συνέφεραν την Κέρκυρα, καθώς πλέον δεν υπήρχε ο κίνδυνος υποδούλωσης του νησιού στους Αθηναίους («**βέλτιστα...λοιπόν**»). Επιπλέον κατέστησαν σαφές ότι το νησί πρέπει να τηρήσει ουδετερότητα απέναντι στην Αθηναϊκή και στην Πελοποννησιακή Συμμαχία («**μηδετέρους δέχεσθαι**»). Ωστόσο η ουδετερότητα αυτή ίσχυε υπό προϋποθέσεις, αφού στην πραγματικότητα αφενός διέλυε την επιμαχία με την Αθήνα, αφετέρου δεν αποδέσμευε ουσιαστικά την Κέρκυρα από την πόλη αυτή. Άλλωστε, βάσει όσων ανακοίνωσαν οι ολιγαρχικοί, σε πρακτικό επίπεδο η αμυντική συμμαχία Κέρκυρας-Αθήνας ακυρώνεται, αφού η παρουσία περισσότερων του ενός πλοίων ισοδυναμεί με εχθρική ενέργεια («**πολέμιον ήγεισθαι**»).

Είναι προφανές ότι οι ολιγαρχικοί Κερκυραίοι προσπάθησαν να προσδώσουν στο πραξικόπημα μία επίφαση δημοκρατικής νομιμότητας, αφού μετά από την αποτρόπαιη πράξη τους δε δίστασαν να συγκαλέσουν ένα δημοκρατικό όργανο, τη συνέλευση του λαού. Παράλληλα, η πολιτική της ουδετερότητας καταδεικνύει την προσπάθεια των ολιγαρχικών Κερκυραίων να εγκαταστήσουν το ολιγαρχικό πολίτευμα στο νησί. Και ενώ έχουν συγκαλέσει την εκκλησία του δήμου, προσπαθούν να ελέγξουν και να φιμώσουν τους

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(α)

πολίτες αφού στην πραγματικότητα τους αναγκάζουν να συμφωνήσουν και να επικυρώσουν τις ήδη ειλημμένες αποφάσεις («**ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην**»). Αναμφίβολα οι ολιγαρχικοί ασκούν ψυχολογική βία και τρομοκρατούν αυτό το δημοκρατικό ὄργανο, καταλύοντας το δικαίωμα της ελευθερίας λήψης των αποφάσεων.

Επιπρόσθετα, αποφάσισαν να αποστείλουν πρεσβεία στους Αθηναίους («**πέμπουσι...πρέσβεις**») προκειμένου να καθησυχάσουν τους Αθηναίους για της εξελίξεις στο νησί («**ὡς ξυνέφερε**») αλλά και να προλάβουν τυχόν αντιδράσεις των Κερκυραίων δημοκρατικών οι οποίοι είχαν καταφύγει στην Αθήνα («**τοὺς ἐκεῖ...πράσσειν**»), διεγείροντας τα αισθήματα φιλοπατρίας τους.

Από τις παραπάνω αντιφατικές ενέργειες των Κερκυραίων ολιγαρχικών, λοιπόν, γίνεται αντιληπτό ότι παρόλο που προέβησαν σε επαίσχυντες δολοφονίες, δε δίστασαν να προβούν και σε δολοπλοκίες προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους αλλά και να καταλύσουν κάθε έννοια δημοκρατικότητας.

Β1β. Η αποστολή πρεσβείας στην Αθήνα εκ μέρους των ολιγαρχικών είναι ένας διπλωματικός ελιγμός των πραξικοπηματιών, προκειμένου να προλάβουν την αντίδραση της Αθήνας και των οπαδών του Πειθία που είχαν καταφύγει εκεί («**Πέμπουσι...πεπραγμένων**»). Ωστόσο οι Αθηναίοι αντέδρασαν άμεσα και δυναμικά συλλαμβάνοντας την αποστολή των Κερκυραίων, καθώς και όσους από τους φυγάδες δημοκρατικούς Κερκυραίους μπόρεσαν να πείσουν οι πρέσβεις, και τους μετέφεραν στην Αίγινα («**Ἐλθόντων δὲ ... ἐς Αἶγιαν**»). Η σύλληψη των πρέσβων, που θεωρούνταν πρόσωπα ιερά και απαραβίαστα, συνιστά παραβίαση ἀγραφῶν νόμων, αφού αντιστρατεύεται τους κανόνες του «**διεθνούς δικαίου**» της εποχής.

Βέβαια οι λόγοι για τους οποίους οι Αθηναίοι οδηγήθηκαν στη σύλληψη των πρέσβων σχετίζονται άμεσα με μια πράξη τιμωρίας που προσπάθησαν να επιβάλλουν στους ολιγαρχικούς για όσα είχαν ήδη διαπράξει. Επιπλέον η συγκεκριμένη πρεσβευτική αποστολή δεν αντιπροσώπευε τη νόμιμη κυβέρνηση της Κέρκυρας αλλά πραξικοπηματίες οι οποίοι δεν προστατεύονταν από τους νόμους της ασυλίας. Επίσης, με την ανάρμοστη συμπεριφορά τους (προπαγάνδα προς τους φυγάδες συμπατριώτες τους) είχαν παραβιάσει ήδη τους ἀγραφους νόμους της φιλοξενίας. Οι Αθηναίοι θορυβήθηκαν λοιπόν μήπως οι πρέσβεις κατάφερναν να αποσπάσουν και άλλους με το μέρος τους. Τέλος, η σύλληψη των πρέσβων υπαγορεύτηκε από καθαρά πολιτικούς λόγους, καθώς θέλησαν να εμποδίσουν τους δημοκρατικούς Κερκυραίους να συνεργαστούν με τους ολιγαρχικούς ενέργεια η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα την προσάρτηση του νησιού στην Πελοποννησιακή συμμαχία. Καταληκτικά οι αιχμάλωτοι πρέσβεις θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα ισχυρό διαπραγματευτικό όπλο στα χέρια των Αθηναίων σε περίπτωση μελλοντικής διαπραγμάτευσης με τους Κερκυραίους.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(α)

Β1γ. Πριν από τα γεγονότα στην Επίδαμνο η Κέρκυρα αποφεύγει την ένταξή της σε συμμαχίες, μένοντας πολιτικά ουδέτερη. Η σύγκρουση της όμως με την Κόρινθο, που ακολούθησε, την οδήγησε να ζητήσει τη βοήθεια των Αθηναίων με τους οποίους τελικά προχώρησε μόνο σε σύναψη αμυντικής συμμαχίας (επιμαχία).

Κατά την περίοδο του Πελοποννησιακού πολέμου, μία επιμαχία δεν κρίνεται επαρκής για τους Αθηναίους, οι οποίοι με όλα τους τα μέσα θα προσπαθήσουν να πετύχουν τη διασφάλιση των συμφερόντων τους στην περιοχή. Μία συνεργασία με την Κέρκυρα όμως ενδιέφερε και την Κόρινθο, γεγονός που φαίνεται ξεκάθαρα από την ταυτόχρονη άφιξη ενός αθηναϊκού και ενός κορινθιακού πλοίου με πρεσβεία στο νησί («**Ἐφτασαν τότε ἕνα αθηναϊκὸ κ' ἕνα κορινθιακὸ καράβι με πρέσβεις τὸ καθένα**»). Στο σημείο αυτό είναι εύκολο να φανταστούμε το πολιτικό αδιέξοδο που προκλήθηκε στην Κέρκυρα. Σημαντικό ρόλο βέβαια για την ταυτόχρονη διεκδίκηση του νησιού από τις δύο μεγάλες αυτές πόλεις, διαδραμάτισε η νευραλγική θέση της Κέρκυρας, θέση κλειδί για την επικοινωνία και το εμπόριο με τη Δύση.

Στη σύγκρουση αθηναϊκής και πελοποννησιακής συμμαχίας που διαφαινόταν ότι πλησίαζε, η Κέρκυρα είχε προσπαθήσει να μείνει ουδέτερη, αφού διατηρεί τη συμμαχία με την Αθήνα, προσπαθώντας να μη δυσαρεστήσει τους Αθηναίους αλλά παράλληλα αποφασίζει να διατηρήσει φιλικές σχέσεις με την Κόρινθο και την Πελοποννησιακή συμμαχία εν γένει («**οἱ Κερκυραῖοι ἀποφάσισαν νὰ μείνουν σύμμαχοι τῶν Αθηναίων σύμφωνα με τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης, ἀλλὰ νὰ διατηροῦν, ὅπως και πρὶν, φιλικὲς σχέσεις με τοὺς Πελοποννησίους**»). Η διπλωματική αυτή στάση τους, που πάντως δεν είναι εντελώς απαλλαγμένη από κάποια δολιότητα και ιδιοτέλεια, δηλώνει ακριβή υπολογισμό των συμφερόντων τους, αλλά και πολιτικό ρεαλισμό, που είναι απαραίτητος στους ανίσχυρους λαούς, προκειμένου να βγουν αλώβητοι από τις συγκρούσεις των ισχυρών. Πάντως το χάσμα που δημιουργούνταν μεταξύ δημοκρατικών και ολιγαρχικών και η απροκάλυπτη επέμβαση των ξένων δυνάμεων στα εσωτερικά ζητήματα της Κέρκυρας, δε θα επέτρεπαν τη διατήρηση αυτού του κλίματος ουδετερότητας.

Την τήρηση αυστηρής ουδετερότητας βλέπουμε στην παράγραφο 71 να ακολουθούν οι ολιγαρχικοί «**τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι**», όταν ως υποτιθέμενοι υπερασπιστές της ανεξαρτησίας του νησιού συγκαλούν την Εκκλησία του Δήμου. Κατά τη συνέλευση οι ολιγαρχικοί ανακοινώνουν στον κερκυραϊκό λαό την ανάγκη τήρησης ουδετερότητας, γεγονός που σήμαινε τη διάλυση της επιμαχίας με την Αθήνα, όχι όμως την ολοκληρωτική αποκοπή της Κέρκυρας από αυτή την υπερδύναμη της εποχής. Μπορούμε να πούμε ότι οι ολιγαρχικοί κάνουν μία συνετή και συντονισμένη προσπάθεια να φτάσουν στον επιδιωκόμενο σκοπό τους. Συγκεκριμένα, δεν επιδιώκουν να απομακρυνθούν αμέσως από την Αθήνα, να επιβάλουν ολιγαρχικό καθεστώς και να προσχωρήσουν στη συμμαχία με τη Σπάρτη. Αντιθέτως, προτείνουν τήρηση

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(α)

αυστηρής ουδετερότητας, αφού δε δέχονται ούτε αθηναϊκά, ούτε σπαρτιατικά πλοία στο νησί. Αυτό βέβαια δεν αναιρεί τον αρχικό σκοπό των ολιγαρχικών που ήταν να εγκαταστήσουν ολιγαρχία στην Κέρκυρα.

- B2.**
- α. Σωστό
 - β. Λάθος
 - γ. Λάθος
 - δ. Σωστό
 - ε. Σωστό

B3.

- **έλλειμμα:** λοιπόν
- **αποδιοπομπαίος:** πέμπουσι
- **πρακτικός:** πεπραγμένων, πράσσειν, πράγματα
- **οισοφάγος:** ξυνέφερε
- **διάστρεμμα:** έπιστροφή
- **λήψη:** ξυλλαβόντες, κατέλαβον
- **διαθήκη:** κατέθεντο, επιτίθενται
- **δημοκρατία:** δήμω, δήμος
- **αναπόφευκτος:** καταφεύγει, καταπεφευγώς
- **μέθεξι:** είχον

B4α.

- **ταῦτα:** ταύταις
- **βέλτιστα:** εὖ
- **νυκτί:** νυκτῶν
- **τριήρους Κορινθίας:** τριήρει Κορινθία
- **τὸν λιμένα:** ὁ λιμήν

B4β.

- **εἶπον** (το α' του κειμένου): εἶπωσι
- **ἠγεῖσθαι:** ἠγείται
- **ξυνέφερε:** ξυνοίσομεν
- **ιδρύθη:** ιδρύθητι
- **είχον:** σχοῦ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(α)

B5.

- **ταῦτα:** υποκείμενο του ρήματος εἶη (αττική σύνταξη)
- **ἐπικυρῶσαι:** τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος ἠνάγκασαν (ετεροπροσωπία), υποκείμενο απαρεμφάτου τῶς Κερκυραίους
- **διδάξοντας:** τελική μετοχή, συνημμένη στο αντικείμενο (πρέσβεις) του ρήματος πέμπουσι
- **ἐς Αἴγιαν:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα κατέθεντο
- **τριήρους:** υποκείμενο της μετοχής ἐλθούσης (γενική απόλυτη)
- **τῆς πόλεως:** γενική κτητική στη λέξη μετέωρα

B6.

- **ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἶη:** δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση, εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι που δηλώνει αντικειμενική γνώμη, εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (εἶπον) και λειτουργεί ως αντικείμενο του ρήματος εἶπον.
- **ὅσους ἔπεισαν:** δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση, εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία ὅσους, εκφέρεται με οριστική ἔπεισαν, δηλώνει το πραγματικό γεγονός και λειτουργεί ως αντικείμενο του ρήματος κατέθεντο και της μετοχής συλλαβόντες.